

ДСНС УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (М. ВІННИЦЯ)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник училища

полковник служби

цивільного захисту

Микола ГОВОРУЩАК

«06» 07 2022 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ТЕХНОЛОГІЧНА ПРАКТИКА

підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього рівня вищої освіти, окрім спеціальності «Пожежна безпека»,

(зі скороченим строком навчання) за освітньо-професійною програмою
«Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку
у сфері пожежної безпеки»

спеціальності 261 Пожежна безпека

галузі знань 26 Цивільна безпека

Вінниця-2022

Технологічна практика. Освітня програма підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього рівня вищої освіти, окрім спеціальності «Пожежна безпека», (зі скороченим строком навчання) за освітньо-професійною програмою «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека. Вінниця: ВПУ ЛДУБЖД (м. Вінниця), 2022.

Освітню програму складено на основі стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затвердженого наказом МОН України від 06.04.2022 № 308, та освітньо-професійної програми «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 261 Пожежна безпека, затвердженої наказом училища від 04.07.2022 № 67-ОП.

Укладач:

старший викладач – майстер виробничого навчання
навчального відділення цивільного захисту
та безпеки життєдіяльності,
майор служби цивільного захисту,
спеціаліст другої категорії

Олександр АНДРОЩУК

РЕКОМЕНДОВАНО

до розгляду на засіданні педагогічної ради
навчальним відділенням виробничого навчання
Протокол № 1 від «04» 07 2022 року

Начальник відділення-старший майстер
виробничого навчання
навчального відділення виробничого навчання
підполковник служби цивільного захисту

Віктор КРАСУЦЬКИЙ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради училища
Протокол № 1 від «06» липе 2022 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма визначає зміст і обсяг технологічної практики та форми контролю знань, умінь та навичок по підготовці фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за освітньо-професійною програмою «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» спеціальності 261 «Пожежна безпека».

Метою технологічної практики є поглиблення знань та вдосконалення навичок і вмінь здобувачів освіти, які нададуть їм можливість якісно реалізовувати типові спеціалізовані знання у сфері пожежної безпеки, що направлені на регулювання, контроль і координацію роботи пожежно-рятувальних підрозділів та інших оперативних служби міста (району) під час гасіння пожеж, ліквідування аварій, надзвичайних ситуацій та їх наслідків. А також ознайомлення із інноваційними технологіями організації зв'язку в органах та підрозділах служби цивільного захисту.

Основною формою проведення технологічної практики є практичні заняття, робота з наставником та самостійна робота здобувачів освіти.

Навчальний матеріал базується на знанні здобувачами освіти таких навчальних дисциплін, як «Охорона праці», «Організація зв'язку в органах та підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту», «Технічні засоби зв'язку Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту», «Автоматизовані системи управління у сфері цивільного захисту», «Організація внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту», «Пожежна тактика», «Протипожежна техніка та оснащення», «Аварійно-рятувальна та інженерна техніка»

В результаті виконання технологічної практики здобувачі освіти повинні мати загальні та спеціальні (фахові) компетентності:

Загальні компетентності

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, ведення службової документації;
- здатність приймати повідомлення про надзвичайні ситуації, аварії, пожежі та здійснювати контроль за ситуацією на підконтрольній території для запобігання та мінімізації їх наслідків;
- здатність обґрунтовано визначати способи проведення та здійснювати рятування і евакуювання людей з осередків (зони) небезпеки;

- здатність проводити аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, роботи з ліквідування наслідків надзвичайних ситуацій, гасіння пожеж;
- здатність обґрунтовано вибирати і застосовувати протипожежну та аварійно-рятувальну техніку, пожежно-рятувальні пристрої, пожежне устаткування, переносний пожежний та аварійно-рятувальний інструмент для виконання спеціальних робіт і проводити їх обслуговування;
- здатність у складі групи розвідки використовувати спорядження і прилади під час ліквідування наслідків надзвичайних ситуацій (аварій);
- здатність виконувати в захисних дихальних апаратах спеціальні роботи в непридатному для дихання середовищі та проводити обслуговування захисних дихальних апаратів;
- здатність використовувати технічні засоби зв'язку для забезпечення обміну оперативною та службовою інформацією під час виконання дій за призначенням;
- здатність надавати домедичну допомогу постраждалому;
- здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності, охорони праці та санітарно-гігієнічних вимог;
- здатність проводити координацію та оперативне регулювання роботи взаємопов'язаних пожежно-рятувальних підрозділів на місці події;
- здатність до ведення обліку, аналізу та систематизації оперативної інформації з місця події;
- здатність до забезпечення взаємодії пожежно-рятувальних підрозділів із іншими оперативними службами міста (району) під час гасіння пожеж, ліквідування аварій, надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Програмні результати навчання:

- володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію в спілкуванні з групами та окремими особами як державною, так і іноземною мовами;
- планувати й організувати власну професійну діяльність і діяльність підпорядкованого особового складу;
- здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері пожежної безпеки та цивільного захисту населення і території;
- проводити розвідку пожежі та зони надзвичайної ситуації (аварії), за її результатами визначати необхідну кількість сил і засобів;
- здійснювати рятування та евакуювання людей з осередків (зони) небезпеки під час ліквідування наслідків надзвичайних ситуацій, гасіння пожеж;
- оцінювати обстановку на пожежі, визначати пріоритетні вогнегасні речовини та в складі підрозділу здійснювати локалізування та ліквідування пожежі;
- проводити заходи з ліквідування надзвичайних ситуацій (аварій) та їх наслідків, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- організувати постійний контроль за підтриманням у технічно справному стані протипожежної та аварійно-рятувальної техніки, пожежно-

рятувальних пристроїв, пожежного устаткування, переносного пожежного та аварійно-рятувального інструменту;

- проводити технічне обслуговування протипожежної та аварійно-рятувальної техніки, пожежно-рятувальних пристроїв, пожежного устаткування, переносного пожежного та аварійно-рятувального інструменту й оформляти відповідну документацію;
- проводити випробування пожежно-рятувальних пристроїв, пожежного устаткування та спеціального спорядження;
- передавати оперативну та службову інформацію за допомогою технічних засобів зв'язку з максимальним використанням їх технічних можливостей;
- здійснювати оперативне регулювання та координацію роботи взаємопов'язаних пожежно-рятувальних підрозділів під час гасіння пожеж, ліквідування аварій, надзвичайних ситуацій та їх наслідків;
- вести облік, аналіз і систематизацію оперативної інформації з місця події та інформації стосовно особового складу і спеціальної техніки, що перебувають в оперативному розрахунку;
- проводити обмін оперативною інформацією із дотриманням вимог щодо конфіденційності і налагоджувати взаємодію між пожежно-рятувальними підрозділами та іншими оперативними службами міста (району) під час гасіння пожеж, ліквідування аварій, надзвичайних ситуацій та їх наслідків.

Засоби діагностики навчальних та практичних досягнень:

- проходження вхідного контролю знань, умінь та навичок здобувачів освіти;
- складання нормативів з спеціальної фізичної підготовки;
- виконання практичних завдань передбачених тематичним планом проходження технологічної практики;
- проходження вихідного контролю знань, умінь та навичок здобувачів освіти.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви тем	Кількість годин
1	2	3
1	<i>Ознайомлення з підрозділом. Інструктаж з охорони праці</i>	8
2	<i>Самостійне виконання робіт (посадових обов'язків) диспетчера</i>	217
	Вивчення основних положень керівних документів, які регламентують роботу оперативно-координаційного центру (відділу)	8
	Набуття практичних навичок підтримки внутрішнього порядку підрозділі під час чергування та дотримання розпорядку дня	8
	Набуття практичних навичок використання інформації про район виїзду підрозділу	8
	Набуття практичних навичок прийому повідомлень про виникнення (загрозу виникнення) надзвичайної ситуації або пожежі та направлення підрозділів до місця події	24
	Ознайомлення з тактико-технічними характеристиками пожежних та аварійно-рятувальних автомобілів гарнізону	24
	Набуття практичних навичок диспетчера під час ведення та використання документів вузлу зв'язку оперативно-координаційного центру	16
	Набуття практичних навичок ведення радіообміну	16
	Набуття практичних навичок роботи із засобами зв'язку	32
	Набуття практичних навичок забезпечення взаємодії з іншими оперативними службами району (міста чи об'єкту)	16
	Набуття практичних навичок дій диспетчера під час отримання сигналів оповіщення	8
	Набуття практичних навичок під час роботи на персональному комп'ютері	24
	Набуття практичних навичок під час роботи із автоматичними системами управління	16
	Всього: годин/кредитів	225/7,5

Тема 1. Ознайомлення з підрозділом. Інструктаж з охорони праці

Інструктаж з охорони праці і пожежної безпеки на робочому місці.

Ознайомлення з підрозділом, його структурою та організацією діяльності.

Ознайомлення з приміщеннями підрозділу та їх призначенням.

Ознайомлення з спеціальною технікою.

Ознайомлення з розташуванням обладнання на автомобілях.

Ознайомлення із засобами зв'язку, які знаходяться на озброєнні в підрозділі.

Тема 2.1. Оволодіння практичними навичками дій під час роботи із засобами індивідуального захисту, спеціальної обробки (деконтамінації)

Ознайомлення з спеціальною технікою.

Проведення деконтамінації та підготовка дезактивуючих, дегазуючих, дезінфікуючих розчинів та рецептур.

Часткова та повна спеціальна обробка (деконтамінація).

Способи проведення часткової та повної спеціальної обробки спеціального обладнання та спорядження, техніки, засобів індивідуального захисту.

Технічні засоби спеціальної обробки.

Тема 2.2. Оволодіння практичними навичками дій під час роботи з приладами радіаційної розвідки, дозиметричного і газоаналітичного контролю та спостереження

Перевірка робочого стану, підготовка та порядок роботи з вимірювачем потужності дози (рентгенметром) ДП-5В.

Перевірка робочого стану, підготовка та порядок роботи з дозиметром-радіометром універсальним МКС-У.

Перевірка робочого стану, підготовка та порядок роботи з приладом радіаційної та хімічної розвідки ПРХР-МЕ.

Перевірка робочого стану, підготовка та порядок роботи з радіометром бета-гамма випромінювання РКС-20.03 «Прип'ять». Дозиметром-радіометром МКС-05 «Терра», дозиметром гамма-випромінювання індивідуальним ДКГ-21 «CARD» та іншими моделями «ЕКОТЕСТ».

Перевірка робочого стану, підготовка та порядок роботи з портативними газоаналізаторами серії «DRAGER».

Перевірка робочого стану, підготовка та порядок роботи з сигналізатором-аналізатором газів «Дозор-С-М та його модифікаціями.

Перевірка робочого стану, підготовка та порядок роботи з портативною хімічною лабораторією ПРХЛ «Пчілка» та комплектом пристосувань для відбору проб КПО-1.

Перевірка робочого стану, підготовка та порядок роботи з універсальним газоаналізатором УГ-2.

Тема 2.3. Оволодіння практичними навичками дій під час роботи із спеціальною технікою та устаткуванням. Організація і проведення санітарної обробки особового складу, дегазації засобів індивідуального захисту, обладнання і техніки

Обов'язки особового складу відділення при проведенні радіаційної і хімічної розвідки.

Призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики, порядок застосування спеціальної техніки для проведення розвідки та лабораторного контролю.

Призначення, загальна будова, тактико-технічні характеристики, порядок застосування спеціальної техніки для проведення спеціальної обробки (АРС-14, ДДА-66).

Табельні та штатні засоби для проведення спеціальної обробки (деконтамінації) (КСО, ІДК-1, ДК-4, деконтамінаційна кабіна).

Відпрацювання порядку проведення спеціальної обробки (деконтамінації).

Розташування та принцип роботи комплектів та обладнання на спеціальних машинах спеціальної обробки.

Можливі несправності під час роботи та способи їх усунення.

Відпрацювання порядку підготовки до роботи спеціальної машини радіаційної, хімічної розвідки та лабораторного контролю.

Відпрацювання порядку підготовки до роботи спеціальної машини радіаційної та хімічної розвідки легкого та важкого типу (УАЗ-469РХБ, БРДМ-2 РХ).

Відпрацювання порядку підготовки до роботи табельних та штатних засобів для проведення спеціальної обробки (деконтамінації) (КСО, ІДК-1, ДК-4, деконтамінаційна кабіна).

Відпрацювання порядку підготовки спеціальної машини для проведення дезінфекції одягу та спорядження в польових умовах (ДДА-66).

Відпрацювання порядку підготовки спеціальної машини до роботи та проведення повної дегазації, дезактивації, дезінфекції (АРС-14).

Тема 2.4. Оволодіння практичними навичками дій із засобами зв'язку та вивчення їх технічних характеристик

Правила ведення усіх видів зв'язку: встановлення зв'язку, передача повідомлення, передача цифрового тексту та передача повідомлень при поганій чутності. Оцінка якості зв'язку. Вимоги до ведення радіообміну. Призначення, завдання та порядок організації контролю за веденням радіообміну.

Автоматизована система зв'язку й оперативного управління аварійно-рятувальними підрозділами: основні завдання, принцип роботи, структурна та функціональна схеми.

Відпрацювання порядку роботи із радіостанціями.

Відпрацювання порядку оформлення та використання документів по зв'язку.

Тема 2.5. Оволодіння практичними навичками дій по проведенню технічного обслуговування, зберігання та ремонту приладів радіаційної, хімічної розвідки, дозиметричного контролю, засобів індивідуального захисту, спеціальної обробки та устаткування

Види технічного обслуговування, методика і періодичність проведення контрольних оглядів, оцінка технічного стану, догляд і зберігання приладів радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю і засобів індивідуального захисту.

Технічне обслуговування спеціального обладнання машин радіаційної та хімічної розвідки.

Зберігання і введення в експлуатацію приладів радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю і засобів індивідуального захисту.

Поняття про спеціальну обробку (деконтамінацію), дезактивууючі, дегазуючі, дезінфікуючі розчини та рецептури.

Часткова та повна спеціальна обробка.

Способи проведення часткової та повної спеціальної обробки обладнання і техніки, засобів індивідуального захисту.

Санітарна обробка.

Технічні засоби спеціальної обробки. Демеркуризація.

Ознайомлення зі способами проведення дегазації, дезактивації, дезінфекції та демеркуризації, основними технічними засобами для проведення спеціальної обробки (деконтамінації).

Тема 2.6. Оволодіння практичними навичками дій по здійсненню першочергових аварійно-рятувальних робіт, локалізації та ліквідації джерел радіаційного та хімічного зараження, гасіння пожеж на зараженій території

Розрахунок сил і засобів для обмеження зони хімічного забруднення створенням водяної завіси.

Хімічна розвідка та хімічний контроль під час ліквідування наслідків аварій з викиданням (проливанням) небезпечних хімічних речовин.

Способи і засоби ліквідування наслідків аварій з викиданням (проливанням) небезпечних хімічних речовин.

Визначення допустимого часу початку роботи особового складу на радіаційно-забрудненій місцевості.

Визначення дози опромінення, яку отримає особовий склад при роботі в зоні радіаційного забруднення.

Визначення дози опромінення особового складу при подоланні зон радіаційного забруднення.

Радіаційна розвідка.

Обов'язки працівників в зоні радіаційного забруднення.

Розбирання елементів завалів, які виникли у разі руйнування ядерного реактора.

Дезактивація спеціальної техніки та транспортних засобів.

Заходи захисту при проведенні дезактиваційних робіт.

Дії аварійно-рятувальних підрозділів під час проведення знезараження території, споруд, транспорту та спеціальної техніки.

Дегазація і санітарна обробка.

Відпрацювання дій аварійно-рятувальних підрозділів під час ліквідування наслідків хімічної аварії, проведення дегазаційних робіт, знезараження території, транспорту та техніки.

Відпрацювання дій відділення по організації та проведенню аварійно-рятувальних робіт під час ліквідування наслідків аварій на хімічно-небезпечних об'єктах.

Відпрацювання дій відділення по організації та проведенню аварійно-рятувальних робіт під час ліквідування наслідків хімічних аварій на транспорті.

Відпрацювання дій відділення по організації та проведенню аварійно-рятувальних робіт під час ліквідування наслідків аварій в зоні радіаційного забруднення.

Відпрацювання дій відділення по організації та проведенню спеціальної обробки (деконтамінації) після роботи в зонах хімічного та радіаційного забруднення.

Тема 2.7. Оволодіння практичними навичками дій під час проведення занять з особовим складом відділення

Ознайомлення з розкладом занять.

Підготовка методичних документів для проведення занять з особовим складом відділення.

Проведення занять з особовим складом відділення щодо застосування спеціальної техніки, аварійно-рятувального устаткування та засобів індивідуального захисту.

Тема 2.8. Оволодіння практичними навичками дій під час надання домедичної допомоги постраждалим.

Забезпечення прохідності дихальних шляхів. Визначення наявності дихання.

Визначення наявності пульсу на артеріях.

Вилучення потерпілого з небезпечного місця.

Надання домедичної допомоги в залежності від виду раневого агента.

Надання домедичної допомоги із застосуванням підручних та медико-санітарних засобів при пораненнях.

Надання домедичної допомоги підручними та медико-санітарними засобами при переломах, забоях, вивихах.

Підтримка життєвоважливих функцій організму при порушенні кровообігу: зупинка зовнішньої кровотечі; протишокове положення; визначення пульсу; непрямий масаж серця.

Серцево-легенева реанімація: виконання, оцінка ефективності.

Надання домедичної допомоги потерпілим з психогенними реакціями.

Зупинка кровотечі тисненням на окремі точки, за допомогою тиснучої пов'язки, джгута (закрутки).

Накладання м'яких пов'язок: на голову; на верхні та нижні кінцівки, на нижню частину живота та верхню третину стегна, на грудну клітку.

Накладання транспортних шин.

Накладання підручних засобів іммобілізації.

Попередження синдрому тривалого стиснення.

Транспортування потерпілих: перенесення на ношах, перенесення за допомогою лямок для нош, перенесення на руках.

Завантаження потерпілих у санітарний транспорт.

Домедична допомога при термічних ураженнях.

Домедична допомога при радіаційних ураженнях. Часткова санітарна обробка при забрудненнях радіоактивними речовинами. Правила користування радіозахисними та протиблювотними засобами з аптечки індивідуальної АІ-2.

Надання домедичної допомоги при отруєнні токсичними речовинами.

Надання домедичної допомоги отруєним окислом вуглецю (чадним газом), хлором, амоніаком, фосфорно-органічними сполуками, парами кислот і продуктами харчування.

Надання домедичної допомоги при попаданні отрути у шлунок. Видалення отрути зі шлунка.

Розшук та евакуація потерпілих із зони ураження небезпечними хімічними речовинами. Надання домедичної допомоги.

Дії пожежних-рятувальників при ліквідуванні пожеж, наслідків вибуху. Застосування засобів захисту населенням та особовим складом спеціалізованих формувань під час катастрофічних пожеж.

Виконання заходів безпеки праці під час ліквідування наслідків транспортних катастроф.

Дії пожежних-рятувальників в осередках хімічних катастроф. Виконання заходів безпеки праці та особистого захисту при хімічних катастрофах.

Забезпечення безпеки постраждалого.

Правила використання засобів захисту від зараження бактеріологічними засобами.

Особливості проведення реанімаційних маніпуляцій в засобах індивідуального захисту.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж: Наказ МВС України № 340 від 26.04.2018 р. - 2018.
2. Порядок організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту: Наказ МВС України № 511 від 15.06.2017 р. - 2017.
3. Порядок організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах управління і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України: Наказ МВС №1032 від 07.10.2014 р. – 2014.
4. Нормативи виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України до виконання завдань за призначенням: Наказ МВС України №1470 від 20.11.2015 р. - 2015.
5. Методичні рекомендації щодо виконання навчальних вправ з підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та працівників Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України до виконання завдань за призначенням: Київ – 2018.
6. Рекомендації щодо захисту особового складу підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків аварій за наявності небезпечних хімічних речовин (амоніак, хлор, азотна, сірчана, соляна та фосфорна кислоти): Київ – 2008.
7. Настанова з організації газодимозахисної служби в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України: Наказ МНС України № 1342 від 16.12.2011 р. - 2011.
8. Методика прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин під час аварій на хімічно-небезпечних об'єктах і транспорті: Наказ МВС України №1000 від 29.11.2019 р. – 2019.
9. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України (Частина перша для підрозділів державної пожежної охорони) : наказ МНС України № 312 від 07.05.2007 р. – 2007.
10. Порядок надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: Наказ МОЗ №398 від 19.06.2014 р. – 2014.
11. Настанова з організації фізичної підготовки в МНС України: Наказ МНС України № 10 від 05.08.2004 р. - 2004.
12. Аветисян В.Г., Адаменко М.І. Рятувальні роботи під час ліквідацій надзвичайних ситуацій. – Київ: Основа, 2006.
13. Кропивницький В.С., Довідник керівника гасіння пожежі. – Київ, 2016.

Додаткова:

14. Аппарат АСВ-2М. Техническое описание и инструкция по эксплуатации.
15. Дыхательный аппарат на сжатом воздухе ПОСТАУЕР-SL (Q). Инструкция по эксплуатации.

16. Довідник з цивільної оборони. - Київ: ЗАТ «Укртехногрупа», 2001.
17. Иванов А.Ф., Алексеев П.П., Безбородько М.Д., Максимов Б.А., Минаев Н.А., Степанов К.Н., Пожарно-техническое вооружение. - М.: Стройиздат, 1988.
18. Ковалишин В.В., Кусковець С.Л., Луц В.І. Основи створення та експлуатації засобів індивідуального захисту органів дихання. Львів.: Сполом 2011.
19. Назаров О.О., Кулешов М.М. Пожежегасіння та аварійно-рятувальні роботи. Довідник молодого фахівця служби цивільного захисту. – Харків, 2004.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ПРАКТИКАНТІВ

Рівень навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання теоретичних знань	Критерії оцінювання практичних навичок
1	2	3	4
I рівень - початковий	1	Практикант з допомогою наставника відтворює на дуже низькому рівні окремі елементи теоретичних знань роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю. Під час відповідей на питання припускається суттєвих помилок.	Практикант з допомогою наставника відтворює на дуже низькому рівні окремі елементи професійних знань. З постійною допомогою наставника виконує лише елементи практичної роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок на робочих місцях, послідовності виробничих дій, в прийомах праці та технологічних операціях. Не спроможний працювати в складі відділення та індивідуально. Результат роботи повністю не відповідає вимогам діючих нормативних документів. Потребує постійної допомоги та контролю в дотриманні правил безпеки праці.
	2	Практикант з допомогою наставника відтворює на низькому рівні окремі елементи теоретичних знань роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД та засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю ліквідації наслідків аварій і стихійних лих, ведення радіообміну. Під час відповідей на питання припускається суттєвих помилок.	Практикант з допомогою наставника відтворює на низькому рівні окремі елементи професійних знань. З постійною допомогою наставника не усвідомлено виконує лише елементи практичної роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок на робочих місцях, послідовності виробничих дій, в прийомах праці та технологічних операціях. Не спроможний працювати в складі відділення. Результат роботи істотно не відповідає вимогам діючих нормативних документів. Потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.

1	2	3	4
	3	<p>Практикант з допомогою наставника відтворює окремі фрагменти теоретичних знань роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю, ліквідації наслідків аварій і стихійних лих, ведення радіообміну. Під час відповідей на питання припускається суттєвих помилок.</p>	<p>Практикант безсистемно на низькому рівні відтворює окремі компоненти професійних знань та роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю. З допомогою наставника планує та виконує незначну частину функціональних обов'язків. При виконанні робіт припускається значної кількості помилок на робочих місця та прийомах праці, які самостійно виправити не може. Результат роботи не відповідає вимогам діючих нормативних документів. Потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.</p>
II рівень - середній	4	<p>Практикант на рівні запам'ятовування без розуміння відтворює окремі фрагменти теоретичних знань роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю, ліквідації наслідків аварій і стихійних лих. Має значні труднощі при аналізі та порівнянні. Недостатньо усвідомлено користується службовою документацією. Під час відповідей припускається значної кількості помилок, яких самостійно виправити не може.</p>	<p>Практикант без достатнього розуміння відтворює окремі компоненти професійних знань необхідних для виконання роботи, обладнанням, технікою, ЗІЗОД, і засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю, та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми роботи з ними. Не може пояснити змісту виробничих операцій при проведенні робіт. З частковою допомогою наставника виконує виробничі дії та виконує функціональні обов'язки з використанням службової документації. При виконанні роботи припускається значної кількості помилок, яких самостійно виправити не може. Результат роботи відповідає мінімальним діючим якісним і кількісним показникам. В окремих випадках потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.</p>

1	2	3	4
II рівень - середній	5	<p>Практикант на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння відтворює окремі фрагменти теоретичних знань роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю, ліквідації наслідків аварій і стихійних лих. З помилками дає визначення основних понять. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь. Недостатньо усвідомлено користується службовою документацією. При відповіді допускається помилок, яких самостійно виправити не може.</p>	<p>Практикант з допомогою наставника відтворює окремі компоненти професійних знань необхідних для роботи в складі відділення, виконання роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю, недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми роботи з ними. З частковою допомогою наставника виконує виробничі дії та виконує функціональні обов'язки з використанням технічної документації. При виконанні роботи допускається помилок, яких самостійно виправити не може. Результат роботи відповідає низькому рівню діючих якісних та кількісних показників. В окремих випадках потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.</p>
	6	<p>Практикант без достатнього розуміння відтворює окремі фрагменти теоретичних знань роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю, ліквідації наслідків аварій і стихійних лих. З окремими помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати свою відповідь, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами службової документації. Під час відповіді допускається помилок, які може частково виправити.</p>	<p>Практикант без достатнього розуміння відтворює значну кількість компонентів професійних знань необхідних для роботи з обладнанням, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю, недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми роботи з ними. З частковою допомогою наставника виконує виробничі дії та виконує функціональні обов'язки з використанням службової документації. При виконанні роботи допускається помилок, які частково може виправити з допомогою наставника. Результат виконаної роботи відповідає низькому рівню діючих якісних та кількісних показників. В окремих випадках потребує консультативної допомоги в організації робочою місця та дотриманні правил безпеки праці.</p>

1	2	3	4
III рівень – достатній	7	<p>Практикант самостійно з розумінням відтворює суть основних положень теоретичних знань роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю, ліквідації наслідків аварій і стихійних лих, застосовує їх при виконанні практичних завдань в типових умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює, робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, але містить неточності і недостатньо обґрунтована. Користується довідковою інформацією і службовою документацією. Під час відповіді припускається несуттєвих помилок, які частково виправляє.</p>	<p>Практикант з розумінням відтворює основні професійні знання необхідні для роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами та зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю. Планує виробничі дії та виконує функціональні обов'язки за типовим алгоритмом (послідовність дій) з незначним відхиленням від встановленої послідовності. Достатньо усвідомлено користується службовою документацією. Застосовує основні прийоми самоконтролю якості роботи. Потребує консультації наставника. Під час виконання службових обов'язків припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним і кількісним показникам запланованого рівня кваліфікації. Дотримується правил безпеки праці.</p>
	8	<p>Практикант самостійно, з розумінням відтворює суть основних положень теоретичних знань та застосовує їх при виконанні практичних завдань в типових умовах (стандартних ситуаціях). Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію, встановлює її зв'язок з обраною професією та робить висновки. Відповідь у цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Усвідомлено користується довідковою інформацією, технічною та конструкторсько-технологічною документацією. Під час відповіді припускається несуттєвих помилок, які частково виправляє.</p>	<p>Практикант з розумінням відтворює основні професійні знання, правильно виконує основні прийоми роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю. Самостійно планує та виконує функціональні обов'язки за типовим алгоритмом (послідовність дій) в межах встановлених норм часу. Достатньо усвідомлено користується службовою документацією, що надається. Застосовує основні прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю роботи. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які може виправити. Результат роботи відповідає якісним і кількісним показникам, що передбачені запланованим рівнем кваліфікації. Дотримується послідовності виконання дій та правил безпеки праці.</p>

1	2	3	4
III рівень – достатній	9	<p>Практикант володіє теоретичними знаннями, що відповідають професійному рівню в усній, письмовій і графічній формах та застосовує їх при виконанні практичних завдань, як у типових, так і в дещо ускладнених умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію, встановлює зв'язок з обраною професією та робить висновки. Усвідомлено користується додатковою інформацією і службовою документацією. Під час відповіді припускається несуттєвих помилок, які може виправити.</p>	<p>Практикант володіє основними професійними знаннями та правильно виконує переважну більшість прийомів роботи з обладнанням, технікою, ЗІЗОД, засобами зв'язку, приладами радіаційної розвідки та хімічного контролю. Самостійно планує роботу та виконує функціональні обов'язки за типовим алгоритмом (послідовність дій) у межах встановлених норм часу. Усвідомлено користується службовою та технічною документацією. Правильно застосовує основні прийоми самоконтролю виробничих дій. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які виправляє. Результат роботи відповідає якісним і кількісним показникам, що передбачені запланованим кваліфікаційним рівнем. Дотримується норм витрат матеріалів, енергоресурсів та правил безпеки праці.</p>
IV рівень – високий	10	<p>Практикант уміє усвідомлено засвоювати нову інформацію в обсязі, що необхідна. Володіє глибокими, міцними знаннями функціональних обов'язків і здатний їх правильно використовувати для виконання практичних завдань. Відповідь практиканта повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію. Вміє самостійно користуватися джерелами інформації. Практикант самостійно й правильно застосовує довідкову інформацію та технічну документацію. Під час відповіді та виконанні практичних завдань припускається окремих неточностей, які може виправити самостійно. Виявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.</p>	<p>Практикант володіє професійними знаннями в обсязі, який передбачено функціональними обов'язками та самостійно і правильно виконує роботи по обслуговуванню техніки і обладнання за встановленими нормами часу. Самостійно, в повному обсязі виконує функціональні обов'язки. Дотримується нормативів витрат матеріалів і інших ресурсів. Виявляє елементи професійної культури та прагнення і здатність до продуктивної творчої співпраці в колективі. В процесі роботи може припускатись окремих неточностей, які самостійно виправляє. Результат виконаної роботи в цілому відповідає діючим заданим якісним і кількісним показникам. Раціонально організовує робоче місце та дотримується правил безпеки праці.</p>

1	2	3	4
	11	<p>Практикант володіє узагальненими знаннями обов'язків в повному обсязі та здатний їх ефективно використовувати для виконання всіх передбачених програмою практичних завдань. Відповідь практиканта повна, правильна, логічна і містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Вміє самостійно знаходити й користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Робить аргументовані висновки. Правильно й усвідомлено застосовує всі види довідкової інформації та службової документації. Може самостійно складати окремі її види. Практичні завдання виконує правильно, у повному обсязі як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. Під час відповіді припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє та виправляє. Виявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.</p>	<p>Практикант володіє професійними знаннями обов'язків в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує роботи по обслуговуванню техніки та обладнання за встановленими нормами часу. Самостійно, в повному обсязі виконує обов'язки відповідно до кваліфікаційних вимог. Вміє самостійно розробляти окремі види службової документації та обирати оптимальний варіант виконання поставленого наставником завдання. Зразково дотримується нормативів витрат матеріалу та інших ресурсів. Правильно й усвідомлено застосовує всі прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю роботи. Опанував основи професійної культури та виявляє прагнення і здатність до продуктивної і творчої співпраці в колективі. В процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Забезпечує високий рівень організації праці та дотримання правил безпеки праці.</p>
	12	<p>Практикант володіє системними знаннями обов'язків, ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь практиканта повна, правильна, логічна містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Робить аргументовані висновки. Правильно й усвідомлено використовує всі види довідкової та технічної документації в межах функціональних обов'язків.</p>	<p>Практикант володіє системними професійними знаннями обов'язків в повному обсязі та бездоганно виконує роботи по обслуговуванню техніки і обладнання за встановленими нормами часу. Самостійно, в повному обсязі виконує обов'язки відповідно до кваліфікаційних вимог. Вміє самостійно розробляти службову документацію, обирати оптимальний варіант виконання поставленого наставником завдання. Знаходить шляхи зменшення витрат матеріалів та інших ресурсів, що не впливають на якість. Впевнено й усвідомлено застосовує всі прийоми самоконтролю виробничих дій та методи контролю за якістю роботи.</p>

РЕЦЕНЗІЯ - ВІДГУК

на освітню програму технологічної практики

підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього рівня вищої освіти, окрім спеціальності «Пожежна безпека»,
(зі скороченням строком навчання) за освітньо-професійною програмою «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека

Представлена до розгляду освітня програма технологічної практики складена на основі стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затвердженого наказом МОН України від 06.04.2022 № 308 та освітньо-професійної програми «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», затвердженої наказом училища від 04.07.2022 № 67-ОП, програма дає можливість здобувачам освіти практично відпрацювати набуті основні професійні знання та навички, які були отримані в період навчання у закладі освіти, а також ознайомитись з інноваційними технологіями для організації систем зв'язку та телекомунікацій.

Освітня програма технологічної практики має такі обов'язкові складові: титульний аркуш, пояснювальну записку, орієнтовний тематичний план, зміст програми, список рекомендованої літератури та критерії оцінювання навчальних досягнень.

Текст програми викладено державною мовою, лаконічно, чітко. У програмі використано сучасні наукові поняття та визначення, загальноприйнятні в навчальній та спеціальній літературі.

У процесі розроблення програми забезпечено наступність та необхідні міждисциплінарні зв'язки, мотивацію навчання, виховання інтересу до спеціальності, розуміння суспільної значущості своєї праці.

У пояснювальній записці вказано мету вивчення та завдання освітньої програми її зв'язок такими навчальними дисциплінами, які є базою для проходження даної практики, також за результатами виконання технологічної практики здобувачі освіти будуть мати загальні та спеціальні (фахові) компетентності. В освітній програмі технологічної практики представлені програмні результати навчання, форми та засоби діагностики результатів навчання.

Орієнтовний тематичний план відображає загальну кількість годин для проходження технологічної практики та розподілу навчальних годин. Зміст освітньої програми подано у вигляді двох розділів, де дидактично обґрунтовано перелік основних тем, що повинні знати здобувачі освіти та практично відпрацювати.

Обсяг годин технологічної практики складає 225 год/ 7,5 кредити ECTS.

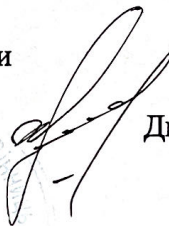
Зміст рецензованої програми відповідає назві, форма – вимогам до оформлення освітніх програм. Її впровадження в освітній процес закладів фахової передвищої освіти є доцільним.

У результаті проходженні технологічної практики за освітньою програмою «Радіотелефоніст (пожежно-рятувального підрозділу)» здобувачі освіти повинні бути здатні до вирішення професійних задач, пов'язаних з створенням умов для успішної ліквідації пожеж та наслідків надзвичайних ситуацій із збереженням життя, здоров'я і працездатності особового складу підрозділів служби цивільного захисту під час проведення невідкладних робіт та ефективного використання сучасних систем зв'язку для керування (управління) підрозділами оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.

В освітній програмі правильно та в логічному порядку передбачені завдання щодо її проходження, засоби діагностики успішності й критерії оцінювання, використано джерела сучасної літератури.

Освітня програма рекомендується до використання в освітньому процесі.

Начальник центру оперативного зв'язку
електронних комунікацій
та інформаційних технологій
Головного управління ДСНС України
у Вінницькій області
майор служби цивільного захисту

Дмитрій ХОМІН

